

За наукові кадри
1980, Іюль-серпень БРБ
№ 25-28
ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

п-957489

За наукові кадри

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМУ, МІСЦЕВОМУ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ
ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Видається з 1933 р. № 25 (1399). 5 ВЕРЕСНЯ 1980 РОКУ. Виходить щотижня.

XXVI з'їзду КПРС—ГІДНУ ЗУСТРІЧ! ВИСОКО НЕСТИ ЗВАННЯ РАДЯНСЬКОГО СТУДЕНТА

Дорогі друзі!

Нещодавно ми провели у велику життєву дорогу своїх вихованців дев'яти факультетів. І ось тепер ви, ставши студентами, заповнили численні аудиторії одного із найстаріших університетів нашої Батьківщини. Університет гостинно відчинив перед вами свої двері. Ми гаряче вітаємо вас з початком навчання в нашому орденоносному вузі.

Цей рік, дорогі друзі, незвичайний. Ви стали студентами в рік 110-річчя з дня народження засновника нашої Комуністичної партії і першої в світі соціалістичної держави Володимира Ілліча Леніна. Юнаки і дівчата нашої країни, як і всі радянські люди, новими успіхами в труді, навчанні, громадсько-політичній діяльності зустріли цю знаменну дату. Широко і урочисто було відзначено 35-річчя Перемоги радянського народу у Великій Вітчизняній війні.

Великою подією в житті нашої країни явився червневий (1980 р.) Пленум ЦК

КПРС. З доповіддю на Пленумі виступив Генеральний секретар ЦК КПРС тов. Л. І. Брежнев, який дав глибокий аналіз сучасній внутрішній і міжнародній обстановці, вказав на основні завдання, що встають перед партією і країною напередодні з'їзду. Пленум постановив скликати черговий XXVI з'їзд Комуністичної партії Радянського Союзу 23 лютого 1981 року. Підготовка до XXVI з'їзду партії стала новим надихаючим стимулом для дальшого підйому трудової і політичної активності радянського народу, для розгортання соціалістичного змагання за успішне виконання завдань завершального року десятиріччя, за гідну зустріч вищого партійного форуму.

В честь XXVI з'їзду КПРС і XXVI з'їзду Компартії України високі зобов'язання прийняв і колектив нашого університету. Ваша активна життєва позиція, політична свідомість повинні проявлятися у відношенні до навчання — головної праці студента. Ваш обов'язок — відмін-

ним навчанням, трудовим самовдосконаленням, активною громадсько-політичною роботою гідно зустріти XXVI з'їзд КПРС, підтвердити вірність безсмертному ленінському заповіту «Вчитися комунізму».

Одеський університет має славі революційні, бойові і трудові традиції. Обов'язок кожного з вас, хто влився в студентську сім'ю, — берегти і примножувати традиції свого рідного вузу, високо, з гідністю і честю нести звання радянського студента.

Попереду у вас, дорогі товариші, п'ять трудових років праці. П'ять років держав і пошуків. І в навчанні і в громадському житті. Будьте ініціативними, беріть активну участь в наукових дослідженнях кафедр, агітаційно-масових і культурно-виховних заходах. Бажаємо вам успішного старту і великих успіхів в учбовій, науковій та громадській роботі.

Ректорат, партком, профком, місцевком, комітет ЛКСМУ.

ВОГОНЬ ЗНАНЬ ЗАПАЛЕНО!

Чудового сонячного ранку біля головного корпусу університету шикуються колони першокурсників. На східці до трибуни виходять представники ректорату, партійної, комсомольської і профспілкової організації, викладачів. Владно звучать фанфари: «Слухайте всі!».

Урочистий ритуал посвячення в студенти розпочався. Секретар парткому університету доцент Л. Х. Калуст'ян, відкриваючи це свято, говорить про нелегкі випробування, які пройшли майбутні студенти на вступних іспитах, про завдання, що поставили перед ними на цьому важливому етапі в їх біографії, про велике благо навчання, дане соціалістичною Батьківщиною, підтвержене в новій Конституції Радянського Союзу, про моральний обов'язок перед пам'яттю викладачів і студентів, що загинули в роки Великої Вітчизняної війни, вчитися лише добре і відмінно.

Хвилина мовчання. Під звуки «Реквієму» представники факультетів покладають квіти до підніжжя пам'ятника студентам, викладачам і співробітникам університету, що загинули в роки Великої Вітчизняної війни.

Поряд з радянськими студентами на першому курсі будуть навчатись представники соціалістичних країн свободолобивої Африки, Азії та Латинської Америки.

Від імені парткому, ректорату, комсомольської і профспілкової організації секретар парткому бажає іноземним громадянам великих успіхів в оволодінні знаннями, щоб вони плідно застосовували їх в будівництві нового життя у себе на Батьківщині.

Потім слово надається голові міського Ради народних депутатів, члену бюро міського комітету КП України А. М. Малихину. Вітаючи студентів зі вступом до ОДУ, одного з ведучих вузів нашої країни, він сказав, що це велика честь навчатися в такому прекрасному університеті, ставати тими висококваліфікованими спеціалістами, на яких Батьківщина покладає особливі надії. Кожному студенту треба продовжувати трудові традиції свого вузу, щоб стати гідними його вихованцями.

Ректор університету професор В. В. Сердюк розповів новому поповненню студентської сім'ї про історію найстарішого з вузів Одеси, про славі бойові і трудові традиції університету, про видатних вчених, викладачів, громадських діячів, які вчилися, виховувались в його стінах, працювали тут. Вітаючи першокурсників з початком нового навчального року, ректор закликав їх докласти всіх зусиль для успішного виконання заповіту великого Леніна «Вчитися,

вчитися і ще раз вчитися», підкреслив, що колектив ОДУ, як і весь радянський народ, йдучи назустріч XXVI з'їзду Комуністичної партії СРСР, взяв на себе підвищені зобов'язання, виконання яких залежатиме не тільки від викладачів і співробітників університету, а й від працьовитості, ентузіазму і дисципліни самих студентів.

З початком студентського життя, з новим учбовим роком першокурсників вітають декан механіко-математичного факультету доцент М. Я. Тихоненко, декан юридичного факультету доцент Ю. С. Червоний, секретар комітету комсомолу І. М. Коваль. Зі словом-відповіддю виступив студент І курсу хімфаку В. Новопольський.

За традицією ректор вручає першокурсникам символічний ключ від Країни знань і студентський квиток. Символічний вогонь знань доручається запалити першокурснику істфаку Л. Савченку.

Спалахує полум'я. Гарячими іскорками воно відбивається в допитливих очах юнаків та дівчат.

На площі звучить клятва першокурсників вчитися так, як заповідав великий Ленін, берегти і примножувати славі традиції рідного університету.

Урочисто і гордо лине над площею Гімн Радянського Союзу. Свято посвячення в студенти закінчено.

Нарада секретарів партбюро

На нараді секретарів партбюро факультетів, адмінгоспчастини, бібліотеки та інших закладів університету, котра відбулась 28 серпня, говорилось про завдання, які стоять перед партійною організацією Одеського державного університету в зв'язку з виконанням рішень червеневого (1980 р.) Пленуму ЦК КПРС та підготовкою до гідної зустрічі XXVI з'їзду партії.

Секретар партійного комітету університету доцент Л. Х. Калуст'ян звернув увагу секретарів партбюро на

необхідність з величезною сумлінністю підготуватися до звітно-виборної партійної конференції, глибоко проаналізувавши всю роботу за минулий учбовий рік, а також активно включитися у виконання нових завдань, керуючись рішеннями XXV з'їзду КПРС і червеневого (1980 р.) Пленуму ЦК партії.

На нараді виступили заступник секретаря парткому доцент О. Г. Перехрест, секретар партбюро, представники комітету комсомолу ОДУ.

Дороги, які ми обираємо

Сьогодні вони вже сидять в учбових аудиторіях, слухають перші лекції, сприймають світ науки з тим піднесенням, котре відчували і відчують першовідкривачі... земного полюсу, островів, хімічних елементів, нафтових джерел, забутих древніх цивілізацій, далеких зірок. А ще вчора, точніше — 21-23 серпня — кожен з трепетним хвилюванням стояв перед членами приймальної комісії і обґрунтовував мотиви вступу до вузу. В кожній відповіді відчувались гордість, щастя, урочистість, викликані тим, що молода людина зробила чи не вперше в житті такий важливий самостійний крок до заповітної мрії.

Окремі першокурсники — представники різних факультетів — відповіли на кілька запитань і газети «За наукові кадри».

— Що Вас привело на цей факультет?

— Вступні екзамени позаду: в якій мірі вони допомогли виявити справжній рівень Ваших знань?

— Як Ви уявляєте собі романтику навчання в університеті?

Світлана ШКАТУЛА (філфак).

— Я жила і навчалась у Великомихайлівському районі, що на Одещині. Чудовий край, з духовними традиціями, багатий на фольклор, пісенний і обрядовий, там живуть художники, поети, музиканти. І я закінчила там не тільки загальну середню, а й музичну школу. Захоплювалась художнім читанням, співами, драмгуртком, був час — мріяла навіть про театральний, але пристрасть до літератури, постійна участь в стінгазеті, в літгуртку (в районній газеті надрукувала навіть кілька віршів та інформацій про школу колгоспників), любов до поезії, а також вогник шкільної роботи з молодшими учнями перемогли, тому і прийшла на цей — тепер мій! — факультет.

— До екзаменів готувалась ретельно, особливо в останній рік, бо розуміла серйозність вузівських вимог до людини, котра дерзає зійти на верховини знань, прагне в майбутньому віддавати їх дітям. Адаже я дуже хочу по-

Світлана ПОДЛЕСНА (фізфак).

— На перший погляд, моє місце не в цьому вузі. Я завжди мріяла про... небо, літаки, польоти. Ще навчаючись в Одеській середній школі № 71, почала залюбки відвідувати клуб ДТСААФ, захопилась парашутним спортом, маю третій розряд. Між іншим, трохи шкодую, що в рік Олімпіади я не змогла взяти участі в олімпійських змаганнях — хоча б малих. Та я, сподіваюсь, ще своє надолужу. А трохи пізніше перейшла в сектор... літаководіння. Пройшла вже теорію, приступила до практики на Я-18 У. Буду проходити фігури вищого пілотажу. Незабаром — екзамени. Одночасно два роки працювала в університетській астрономічній обсерваторії, бо до моєї

вернутись до рідної Новоборисівської школи. Екзамені... Мені здається, вони завжди стоять вище від найкращих учнівських знань, та головне — знати про це і готуватись до цього.

— Знаю, що навчатись у вузі нелегко: такий великий світ інформації засвоїти — і лише за п'ять років! Тоді як в давніх академіях, зокрема в Києві, студенти навчались по 12 років. Але ж з нами працюватимуть досвідчені викладачі, вони допоможуть впевнено йти вперед... Лекції, додаткові факультативи, семінарські заняття, самостійна робота над книжками. А гуртожиток? А художні гуртки, спорт? Стільки поперед зустрічей з цікавими людьми, творчих вечорів, свят, дискусій, трудової романтики в цілному краю — голова йде обертом, коли про це думаєш одразу. Цікаво! Прекрасно! Я щаслива, що навчатимусь в Одеському державному університеті — в одному з найкращих у нашій країні вузів!..

— До екзаменів готувалась всі ці роки досить напружено, складала впевнено, хоча відчуваю, що найкраще все таки підготувалась до фізики. Чимало треба ще навчатись, щоб сказати: «Я тут щось знаю і знаю добре».

— В університеті мене і моїх товаришів чекає велика маса знань, різні форми засвоєння цих знань, без яких не можна стати хорошим спеціалістом.

29 серпня в університеті відбулися загальні збори професорсько-викладацького колективу, присвячені обговоренню підсумків роботи в 1979—1980 навчальному році і завдань на наступний навчальний рік.

З доповіддю на зборах виступив ректор університету професор В. В. Сердюк. 1980 рік, зазначив він, завершальний рік X п'ятирічки. Колектив університету включився в боротьбу за гідну зустріч XXVI з'їзду нашої партії, за виконання і перевиконання зобов'язань і планів нинішньої п'ятирічки.

Основна увага приділяється вдосконаленню форм і методів організації навчального процесу, і в першу чергу — підвищенню рівня знань студентів.

Аналізуючи кадри, зайняті в навчальному процесі, ректор зазначив, що в університеті на 1980—1981 навчальний рік професорсько-викладацький склад збільшився на 56 осіб. Зараз в університеті працюють 64 професорів, докторів наук, 368 доцентів, кандидатів наук. 70 кафедр нашого вузу очолюють один академік АН УРСР, два члени-кореспонденти АН УРСР, 36 професорів, докторів наук, 28 доцентів, кандидатів наук, три завідуючих кафедрами не мають вчених ступенів, 22 кафедри не мають у своєму складі професорів і докторів наук.

Далі доповідач переходить до розгляду підсумків літньої сесії. Успішність в 1979—1980 навчальному році складала: на стаціонарі 95%, на вечірньому і заочному відділеннях — відповідно: 88% і 90%. В цілому рівень успішності стабілізувався і має тенденцію до зростання.

Кращі результати в останню сесію домоглися колективи факультетів: історичного — 98%, біологічного — 98%, філологічного — 97%, юридичного — 97%, РГФ — 97%, де успішність як бачимо, не нижче 97%. Дещо знизилась показники на факультетах геолого-географічному — 96%, хімічному — 93%, фізичному — 92% та механіко-математичному — 90%. Успішність на цих факультетах дорівнює середньоуніверситетській. Необхідно відзначити також позитивні зміни в успішності ряду факультетів. Так, вона підвищилась на факультеті РГФ — з 96% до 97%, на хімічному — з 92 до 93%; біологічному — з 97 до 98%; підвищили якість навчання колективи філологічного — з 57 до 75% та історичного — з 70 до 73%. Проте, на фізичному і юридичному факультетах, при відносно стабільній абсолютній успішності на протязі ряду років, помітна тенденція до зменшення кількості студентів, що навчаються на «відмінно» і «добре».

Значно покращилась успішність на вечірній формі навчання, що складає: 95 проти 88%, якість — 36 проти 32% в 1979 році. Помітно збільшилась кількість студентів, котрі навчаються на «відмінно» і «добре» на хімічному, фізичному, механі-

ко-математичному та юридичному факультетах. Проте, в цілому підвищення якості навчання не відбулось, тому що різко знизилась якість успішності на геолого-географічному факультеті (22 проти 41%), а також на історичному, філологічному та біологічному факультетах — на 4—8%.

На заочному відділенні різних розходжень в абсолютній успішності немає. Число встигаючих на «відмінно» і «добре» збільшилось на факультеті РГФ (35 проти 26 в 1979 р.). В той же час на мехматі, при значному підвищенні абсолютних показників успішності, наявне зниження якості (з 14 до 8%). Дещо подібна картина помітна і на юрфаці.

Високий рівень знань показали студенти з суспільних наук. В літню сесію на стаціонарі абсолютна успішність досягла 98,8%, по вечірньому навчанню — 98,9% і по заочному — 99,1%. Державний екзамен з наукового комунізму, проведений на всіх спеціальностях, підтвердив глибокі знання з марксистсько-ленінської теорії: екзамен успішно склали всі випускники. Цьому передувала велика робота кафедр суспільних наук.

Аналіз даних показує, що з загальних дисциплін на деяких факультетах спостерігаються і значні розходження у показниках перших курсів в порівнянні їх з третіми і четвертими. Причина цього — слабка і нерегулярна методична робота з студентами. Так на протязі кількох останніх років падає успішність по кафедрі методів математичної фізики: в 1977—1978 учбовому році вона складала 96%, в 1978—1979 — 89%, а в 1979—1980 — 87%. В нинішньому році IV курс показав найнижчу успішність (абсолютна успішність 78%, якість — 39%) в порівнянні з молодшими курсами, на III курсі його успішність була вищою на 6%, якість — на 11%. За підсумками літньої екзаменаційної сесії спостерігаються окремі випадки, коли в академгрупах до 40% студентів одержують незадовільні оцінки. Це мало місце по кафедрі рівняння математичної фізики на III курсі, де із 22 студентів 9 одержали двійки; по кафедрі вищої математики — із 22 студентів 7 одержали двійки і т. д.

Наведені дані свідчать, що це не все гаразд в організації навчального процесу на факультетах і кафедрах, що окремі викладачі не приділяють достатньої уваги індивідуальній роботі з студентами, але ставлять підвищені вимоги в своїх дисциплінах. Факти вказують на недостатню активність груп аналізу, невміння або небажання впливати на кафедру, викладача, котрі забезпечують читання дисципліни і зобов'язані шукати найефективніші форми в учбово-виховному процесі. Деканатам і кафедрам слід конкретизувати аналіз, вивчити роботу кожного викладача, кожної академгрупи. Останнім часом у нас реалізується широкий комплекс заходів, спрямованих на покращення контролю. Ми переходимо від контролю, котрий спостерігає, фіксує та виправляє стан справи, до контролю творчого. Так, аналіз одержаних результатів успішності на контрольних роботах в порівнянні з успішністю по підсумках рубіжного контролю дозволяє зробити висновок, що причинами слабого навчання окремих студентів з деяких дисциплін являється, перш за

все, слабкий контроль з боку деканатів за відвідуванням занять, недостатній рівень вимогливості деяких викладачів при оцінці знань студентів в ході потокового та рубіжного контролю. До прикладу, взяти б діалектичний матеріалізм на хімічному та біологічному факультетах, де курс ведуть різні викладачі, — тут розрив в показниках успішності за підсумками рубіжного контролю і контрольних робіт складає від 17 до 28%. Як суттєвий недолік було названо низький рівень учбової дисципліни студентів: лекції відвідують, як установила перевірка в минулому навчальному році, лише 76,7%. Можливо тільки цим пояснити чималу академзаборгованість після літньої екзаменаційної сесії — на стаціонарі, наприклад, її мають 257 студентів. Недоліки учбово-виховної роботи наявні і в тому, що певна кількість студентів, порушуючих дисципліну, або полишає університет, або змушена переходити на інші форми навчання.

Аналізуючи науково-дослідну роботу, ректор зазначив, що на загально-університетських кафедрах, в наукових закладах наукові дослідження проводять понад 1700 наукових працівників, котрі виконують велику кількість держбюджетних та господарських тем. За результатами фундаментальних досліджень в минулому році у нас захищено 6 докторських дисертацій, опублікована значна кількість наукових робіт — підручників, посібників, монографій, тематичних збірників. В підсумку за роки десятиї п'ятирічки в університеті підготовлено і видано 800 назв всієї методичної документації (вказівок, планів семінарських занять, методичних розробок, тематики контрольних робіт), 12 підручників та навчальних посібників, котрі підготовлено на вищому якісному рівні і користуються чималим авторитетом серед колективів інших вузів.

В 1979—1980 навчальному році, продовжував ректор, в результаті великої роботи деканатів і партійних бюро факультетів план розподілу молодих спеціалістів в школи республіки ми виконали майже на 99%, але треба зауважити, що за всю десятиї п'ятирічку Одеський університет не додав країні 144 випускників. Тут, очевидно, причин багато — і не тільки відсів, переходи на інші форми навчання, а і певні недоліки в плануванні учбово-виховної роботи; подумати є над чим, адже завданням колективу університету є щороку підготувати і випустити таку кількість спеціалістів, яка б відповідала планові прийому на I курс.

Проаналізувавши підсумки цьогоорічного набору на I курс, а також стан матеріальної бази університету, проблеми нового корпусу (ремонтні роботи), професор В. В. Сердюк познайомив учасників зборів з найважливішими завданнями, які колективу університету належить вирішувати в новому навчальному році.

Нашому колективу у цей найвідповідальніший період в житті нашого суспільства — завершальний етап X п'ятирічки, всенародної підготовки до XXVI з'їзду КПРС, треба взяти активну участь в роботі по гідній зустрічі форуму комуністів країни, глибоко вивчаючи рішення червневого (1980 р.) Пленуму ЦК КПРС, доповіді на ньому товариша Л. І. Бреж-

нева. Тому з метою підвищення якості підготовки і успішності студентів роботу кафедр і деканатів спрямувати на самовдосконалення — у відповідності з вимогами науково-технічного прогресу, зокрема: збільшувати обсяг науково-дослідницьких робіт, прискорювати впровадження їхніх результатів, поліпшувати виробничу практику студентів, визначити і проаналізувати з кожної дисципліни учбового плану методично доцільні засоби навчання тощо.

Закінчуючи доповідь, ректор висловив впевненість, що колектив університету з честю впорається з великими відповідальними завданнями, які стоять перед ним.

Збори переходять до обговорення доповіді. Слово надається декану біофаку доценту В. М. Тоцькому. Він зазначив, що на факультеті в центрі уваги постійно стоять завдання, що витікають із рішень XXV з'їзду КПРС, червневого (1980 р.) Пленуму партії, ряду постанов Міністерства вищої освіти, котрі спрямовують діяльність деканату, партійної та інших громадських організацій на дальше поліпшення якості і ефективності підготовки фахівців вищої кваліфікації. Розуміючи, що досягнуті успіхи — не межа, факультет і надалі буде шукати нові резерви для дальшого зростання головного показника роботи колективу.

— Ми повинні докласти всіх зусиль для цього, — говорить доповідач, — адже новий учбовий рік являється рубежем двох п'ятирічок, являється роком чергового XXVI з'їзду ленинської партії.

Завідуючий кафедрою політекономії професор О. Г. Лобунець у своєму виступі підкреслив, що в учбово-методичній та виховній роботі всього колективу нашого вузу особливо велика відповідальність лягає на кафедри суспільствознавчі. Тому і вимоги до викладачів цих кафедр надзвичайно великі. Чимало робиться на кафедрах, адже показники успішності студентів з суспільствознавчих дисциплін досить значимі, і вони з року в рік помітно збільшуються. Проте, в цій роботі наявний і цілий ряд недоліків, зокрема, — слабка організація аналізу потокової успішності студентів, що не дозволяє кафедрам вчасно реагувати на відсталі ділянки своєї діяльності.

Декан факультету РГФ доцент В. Г. Таранець, відзначивши наявні успіхи у вихованні молодих спеціалістів, велику наукову, методичну і виховну роботу багатьох викладачів факультету, поділився своїми міркуваннями щодо необхідності покращити науково-технічні засоби на багатьох факультетах, які не дозволяють факультету РГФ вести свою роботу на ще вищому, пліднішому рівні.

Завідуючий кафедрою російської мови професор Ю. О. Карпенко говорив про необхідність активніше запроваджувати в практику навчання студентів високої культури мовлення і мови систему комплексних заходів і посиленій контроль над її впровадженням. І починати треба з того, щоб до вузу приймати грамотну молодь, котра добре навчалась в школі, котра вміє правильно написати слово і чітко, виразно мислити.

Секретар комітету комсомолу університету І. М. Коваль зазначив, що комсомольська організація ОДУ не

стоїть осторонь від навчального процесу, від виконання тих підвищених завдань, котрі ставить перед студентською молоддю Міністерство вищої освіти. Відзначивши більші в цьому році успіхи в навчанні (186 академгруп склали літню сесію без двійок, 55 — без трійок), І. М. Коваль підкреслив, що це, на жаль, ще не найкращі показники, ще треба вирішити ряд творчих проблем, пов'язаних з індивідуальною роботою з різними категоріями студентів. Окремо виступаючий розповів про результати студентського трудового літа.

Завідуючий кафедрою полімерів доцент Ю. М. Анісімов зупинився на проблемах з технічного обладнання аудиторій, де ведуться курси з хімії, а також на діяльності психолого-педагогічних семінарів на кафедрах, робота яких потребує негайного перегляду і вдосконалення.

Секретар парткому доцент Л. Х. Калуст'ян у своєму виступі підкреслив, що завдання нашого вузу в новому учбовому році визначається Постановою ЦК КПРС та Ради Міністрів СРСР «Про дальший розвиток вищої школи і підвищення якості підготовки спеціалістів». Всьому колективу треба активно включитися в посилену професійну підготовку студентів, творчо урізноманітнюючи форми навчальної роботи. Результати по складанню іспитів під час літньої сесії (успішність — 95%, якість — 55%) говорять, що в загальному плані рівень навчання досить високий, вищий, ніж в минулому році. Але на окремих факультетах, зокрема — на мехматі, фізичному, хімічному та біологічному факультетах, він не зовсім втішний. Особливо відчутна ще слабка робота колективу з першокурсниками (тут показники такі: 92% і 43%), на яких треба звернути особливу увагу, широко вводити в практику консультації з багатьох дисциплін. Всім викладачам, крім того, варто вимогливіше ставитись до планування своєї роботи, до підвищення якості читання лекцій. Кафедрам треба звернути увагу на склад лекторів, на його професійно творчий рівень. Звичайно, наші кадри ростуть — і кількісно і якісно. Так, на цю п'ятирічку ми планували захистити 130 дисертацій, натомість маємо 140. Проте, практика показує, що до аспірантури не завжди приходять талановиті, добросовісні люди, значить кафедри не зовсім ретельно підбирають майбутніх спеціалістів — членів нашого колективу. Є випадки, коли аспіранти не захищаються по чотири роки, і все через свою недбалість, а не через свою творчість затруднення. Звідси випливає, що кафедрам суспільствознавчих дисциплін особливо необхідно приділити увагу саме рівню активного життя молоді, її принципів позицій. Адже саме університет готує спеціалістів, у яких сума знань повинна зливатися з вольовим характером і чітким світоглядом. Тільки в обстановці високої відповідальності і дисципліни колектив ОДУ зможе успішно виконувати взяті на себе підвищені соціалістичні зобов'язання, гідно зустрічаючи XXVI з'їзд КПРС.

На закінчення ректор професор В. В. Сердюк відповів на запитання присутніх. На зборах був присутній також заступник начальника управління науково-дослідницьких робіт Мінвузів УРСР тов. Я. М. Заграй.

На ланах—ударна праця!

В нашому університеті почався новий навчальний рік. Цей рік особливий. 23 лютого 1981 року почне роботу черговий XXVI з'їзд КПРС. Студентська молодь, як і весь наш народ, включилась в соціалістичне змагання за гідну зустріч XXVI з'їзду КПРС. Ми сповнені рішучості зробити все, щоб і надалі міцніла економічна та оборонна могутність нашої великої Батьківщини, щоб Радянська країна впевнено йшла по шляху будівництва комунізму.

Трудячі орденоносної Одещини з великим ентузіазмом працюють над виконанням плану завершального року десятиї п'ятирічки. На полях області вирощено хороший урожай хліба та інших сільськогосподарських культур. В доповіді на черговому (1980 р.) Пленумі ЦК КПРС Генеральний секретар ЦК КПРС тов. Л. І. Брежнєв в плані найвищих завдань партії і держави висунув — ви-

ЗВЕРНЕННЯ СТУДЕНТІВ МЕХАНІКО-МАТЕМАТИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ ДО ВСІХ СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТУ.

робництво в достатку і широким асортименті продуктів харчування високої якості.

Трудівники сільського господарства Одеської області в ці дні ведуть самовіддану боротьбу за те, щоб провести збір урожаю, забезпечити виконання і перевиконання державних планів 1980 року. І в цій боротьбі їх надійними помічниками будемо ми, студенти вузів Одеси.

Всі студенти дев'яти факультетів виїжджають на поля підшефних районів і енергійно включаються в роботу по збиранню сільськогосподарських культур. Перед від'їздом в поле ми, комсомольці, на своїх зборах обговорили всі завдання на час польових робіт. На зборах ми виріши-

ли звернутися до всіх студентів університету з закликом якнайкраще попрацювати на колгоспних полях, прикласти всі зусилля для того, щоб наш студентський труд був вагомим внеском у всенародну справу.

Ми закликаємо студентів всіх факультетів не тільки добре працювати, а і вести на селі пропагандистську та культурно-освітню роботу, бездоганно вести себе. Підготуємо і прочитаємо колгоспникам лекції, виступимо перед учнями з доповідями про наш університет, порадуємо сільських трудівників хорошим концертом.

Все це буде нашим гідним подарунком XXVI з'їзду КПРС, нашим реальним внеском у вирішення великих і складних завдань, котрі стоять перед трудівниками сільського господарства.

Комсомольці механіко-математичного факультету.

Щасливого початку, друзі!

Одеський університет по праву називають кузницею кадрів для зарубіжних країн: щороку в ньому здобувають вищу освіту студенти з багатьох країн Європи, Азії, Латинської Америки. Ось і тепер університет гостинно відчинив двері перед новим поповненням — громадянами зарубіжних країн. В актовому залі деканату по роботі з іноземними студентами відбулося урочисте посвячення першокурсників-іноземців в студенти.

З привітальним словом до присутніх звернувся проректор по навчальній роботі доцент **В. І. Світличний**:

— Дорогі друзі! Ваші народи прислали вас до нашої країни, щоб ви стали висококваліфікованими спеціалістами. Попереду у вас роки цікавого напруженого навчан-

ня, знайомство з сучасними методами наукових досліджень, науково-дослідницька робота. І тут багато що залежить від вас. Адже освіта, здобута в Радянському Союзі, допоможе вам успішно будувати нове життя у себе на Батьківщині.

Від імені вчених університету першокурсників-іноземців тепло привітав проректор по науковій роботі доцент **І. П. Зелінський**. Він ознайомив студентів із славною історією університету і запросив їх в захоплюючу подорож в науку.

З початком студентського життя першокурсників привітав також аспірант фізичного факультету Гаргурі Хашмі (Туніс). Він побажав молодій зміні високо нести честь студентів ОДУ, зміцню-

вати дружбу в ім'я мирного життя на землі.

Зі словом подяки за теплу зустріч, за можливість навчатися в Радянському Союзі виступив першокурсник юрфаку Мохамед Фіда (Афганістан) і першокурсник фізфаку Камара Амара (Гвінея).

Настають найбільш бентежні хвилини — молодому поповненню вручають студентські квитки. Урочисто звучить клятва першокурсників. Всі встають і співають «Гімн демократичної молоді світу».

Попереду у наших іноземних друзів — цікаві, насичені студентські роки, знайомство з радянським способом життя.

К. ЄВДОКИМОВА,
викладач кафедри російської мови для іноземних студентів.

На знімку: Іде зарахування. Керівники університету ведуть ґрунтовну бесіду з першокурсницею.

ПРИЧЕТНІ ДО БИТВИ ЗА ВРОЖАЙ

(ПРО РОБОТУ АГІТЗАГОНУ «УРОЖАЙ-80»).

Успіхи збирання врожаю забезпечуються, як відомо, багатьма факторами; це і завчасна підготовка сільськогосподарської техніки, зокрема, для своєчасного вивозу зерна, це і продуманий розподіл робочої сили, і багато іншого, без чого ця робота не буде проходити в певному ритмі. Чималу роль для підвищення настрою колгоспників, їх політичної свідомості, активної трудової діяльності на польових станах відіграють і агітбригади — їхні лекції, концерти, бойові програми заповнюють короткі перерви трудівників яскравим відпочинком.

В цьому році студенти нашого університету взяли особливо активну участь в роботі обласного агітзагону «Урожай-80». Комітет комсомолу ОДУ сформував групу лекторів із студентів історич-

ного, філологічного і юридичного факультетів, котрі в складі агітзагону «Урожай-80» читали лекції колгоспникам області.

Тематика лекцій — різноманітна: це і проблеми внутрішньої і зовнішньої політики КПРС і Радянської держави, це і лекції про досягнення радянської науки, спорту, мистецтва. Всього лекторами-студентами університету на протязі липня та серпня було прочитано 518 лекцій.

В числі кращих лекторів варто відзначити студентів Ларису Анзіню, Наташу Крестовську, Володимира Терєферу, Миколу Станкова (істфак), Тамару Полінецьку, Неллі Іванову, Ларису Цивінську, Ірину М'ягку (філфак) та інших.

Крім того, в липні в рамках агітпоходу «Урожай-80» в райони області виїжджала

концертна бригада, організована із студентів хімфаку (керівник — Анатолій Резар). За чотири дні вона дала три концерти у Фрунзівському, Ширяєвському та Іванівському районах, концерти пройшли чудово. Надовго запам'ятається він і самим студентам, зокрема — Дмитру Позигуну. Нагаші Некоз, Світлані Свириденко, Михайлу Линецькому, Наташі Журавльовій, Світлані Никиток, а також трудівникам районів, котрі вітали наших аматорів мистецтва щирим сміхом і аплодисментами, задушевністю, бо для них лунали прекрасні народні пісні, котрі ніби ввібрали в себе і аромат свіжого хліба, і смак парного молока, і поетичну зірницю славетної української ночі...

Г. ГРЕБЕННИК.

ЗА НАУКОВІ КАДРИ

Дороги, які ми обираємо

Ольга ЖОГНО
(геофак)

— Я сама з Одещини — з Балти. Там жила, навчалась, там же два роки працювала після школи, ставши телеграфістом, як і моя мама. Але постійно жила думкою про університет, про географію. Полюбити її допоміг мені покійний вчитель Георгій Дмитрович Садковський.

— На це запитання частково я вже відповіла, хіба додаю, що мені на екзаменах було цікаво: я відчувала себе людиною, котрій доручено справу державної ваги, спра-

ву, яку я як комсомолец, не маю права не виконати. Це відчуття виробили в мені, очевидно, і школа, і моя робота — відповідальна й напружена, в якій я не могла помилятися. Але вчитись ще треба дуже і дуже багато.

— «Університет не робить з вас людини в повному розумінні цього слова, він тільки допомагає вам обрати свою дорогу в житті...» — здається, так сказав О. Герцен про вищий заклад. І це, мабуть, правильно.

Семен ШВЕДОВ
(юрфак)

— До вузу я пізнав, як-то кажуть, чимало життєвих доріг: після закінчення гідрометеорологічного технікуму (м. Херсон) працював начальником метеостанції у Павлодарській області Казахської РСР, був деякий час, повернувшись у рідний край — в Саратов, кореспондентом газети «Советская новь».

— Вступні екзамени показали, що я вже дещо знаю і розумію (мої попередні трудові роки не пройшли для мене марно), хоча знати треба ще більше і глибше.

— Університет даватиме, звичайно, величезні знання, та, на мою думку, дуже важ-

ливу роль відіграватиме той комсомольський вогник студента, котрий сприяє справжньому засвоєнню знань, дає розуміння їх практичної цінності, виховує активне відношення до життя, допомагає вчасно визначити себе як особистість. Сьогодні колектив ОДУ, як і всі радянські трудівники, бере на себе підвищені соціалістичні зобов'язання, гідно зустрічаючи XXVI з'їзд КПРС. Я і мої товариші — нове поповнення студентських лав — з гарячим ентузіазмом включимось до всіх молодіжних заходів вузу

Володимир БРУСОВ
(мехмат)

В школі я мріяв стати тренером з легкої атлетики і, може, й вибрав би цю справу на все життя, якби не... математика: чіткі, виразні формули, логічні пошуки математичних істин, висока поезія мислення захоплювали мене дуже часто. Саме тому два роки після школи працював в обчислювальному центрі Радянсько-Дунайського пароплавства (м. Ізмаїл), де обслуговував перфораційні пристрої. А, працюючи тут, відчув нестримне бажання стати програмістом. Одержавши в університеті глибокі знання, обов'язково повернусь на своє перше трудове місце, де стільки мріялось, де залишились чудові друзі.

— Не ховаюсь — хвилю-

вався і дуже, не все склав «відмінно», та я зрозумів найслабші місця в моїх знаннях. Радий, що математику як предмет профілюючий складав з великим піднесенням, не підвів себе і свою мрію.

— Чекаю в університеті зовсім іншу, ніж у школі, форму життя: бурливу, інтенсивну, тут життя буде проходити на високих творчих реєстрах — і щодо сприймання знань і щодо віддачі своїх зусиль на семінарських заняттях, в наукових гуртках, в студзагоні, на святкових вечорах, дискусіях, в культпоходах, в спортивних змаганнях... незвичайне життя чекає мене і моїх товаришів незабаром.

Ольга ВОВК
(РГФ)

— В університет я поступила не відразу: закінчивши херсонську десятирічку, два роки попрацювала на телебаченні монтажницею. Проте, англійська мова — то моя велика мрія, великий світ, і ні про що інше розмови бути не може. Надзвичайно цікаві уроки англійської мови в школі сприяли тому, що я з неабияким горінням почала читати в оригіналі Діккенса і Теккерея, Оскара Уайльда і Джека Лондона. ...Я відчула красу і силу цієї мови, відчула бажання в майбутньому, якщо тільки зможу,

займатись художніми перекладами.

— Як можна зрозуміти з попередніх слів, я готувалась не стільки до екзаменів, як до великої мрії, пов'язаної з університетом, тому на екзаменах відчувала себе впевнено.

— Великий обсяг знань, духовний світ, бурливі студентські роки повинні задати, гадаю, справжній тон на все життя. З університету повинні починатись наші єдині, наші прекрасні дороги в майбутнє.

Інна КАЛІНІЧЕНКО
(хімфак)

— Я закінчила школу з золотою медаллю, але з усіх предметів найбільшу увагу в останні роки навчання приділяла саме хімії. Спочатку це не був мій свідомий вибір. Просто наша школа — а я навчалась в Смілі, що на Черкащині, — лише одна в місті має клас з поглибленим вивченням цього предмету. А якщо додати, що кілька учитів з цієї школи вже навчались в ОДУ, і саме на хімфаці (зокрема — Світлана Бондарчук), і вони, буваючи в нас, багато, з захопленням розповідали про універ-

ситет, запаливали мою уяву, моє прагнення теж присвятити себе і цій науці і педагогічній діяльності, то мій вибір буде зрозумілим.

— Я складала один екзамен. Склала на «відмінно», і мені важкувато говорити про особливості екзаменаційних вимог в цілому. Але, спостерігаючи, як тримались інші, можу сказати одне: екзамени, перш за все, показують, наскільки людина працювала.

— Для мене саме слово «студент» уже овіяне таємничим романтичним смислом.

Дороги, які ми обираємо

Світлана ГОРОДИСЬКА
(біофак)

— В університет я прийшла відразу після школи. Багато що визначило мій вибір. Це, мабуть, і мальовнича природа села Лабушне на Кодлищині, де навчалась, і незмінна традиція щороку захоплено готуватись всім класом до свята квітів. Потім — гурток «Юннати». Його активісти допомагали вчителю готувати для уроків наочні посібники, гербарії, альбоми, випускали свою стіннівку. Багато читала самостійно про вчених. То ж і не дивно, що саме біологія стала моїм життєвим покликанням.

— Школу я закінчила з золотою медаллю, екзамени складала, звісно, тільки з

профілюючого предмету, який вже трохи знаю, тому, хоч і хвилювалась, але була впевнена в своїх силах. Та я знаю, що головні знання попереду.

— Якщо навіть в школі цікаво навчатись, то наскільки ж — уявляю собі — цікавішим повинно бути навчання в університеті! Злива лекцій, гуртки, спорт, художня самодіяльність, педпрактики, самостійна робота, творчі невгамовні пошуки, вдачі і невдачі, — все для того, щоб спалахнули в молодих серцях іскри «вогню святого», як говорили колись вчені, майстри мистецтва і вчителі.

На знімку: Командир агітзагону «Урожай-80» студент історичного факультету ОДУ П. Райков (крайній справа) розмовляє з трудівниками сільського господарства колгоспу ім. О. М. Горького Котовського району.

НАШ КАЛЕНДАР

Куликовська битва

(До 600-річчя).

Багато разів доводилось російському народові захищати від іноземних загарбників свою Батьківщину. Якразовою сторінкою ввійшла в його героїчну історію боротьба з монголо-татарами за звільнення від панування Золотої Орди. Багато лиха принесла Русі монгольська навала: чимало тисяч російських людей були вбиті, багатьох забрано в тяжку неволю, створювані віками дивовижні культурні цінності зруйновані. Але російський народ не схилив голови і вів безперервну боротьбу проти загарбників. Проте тільки в другій половині XIV століття створились умови для спільного організованого виступу і нищівного удару по ненависному ворогу. Могутність Москви, що неухильно збільшувалась, дозволила їй очолити об'єднані російські сили для рішучої битви з іноземцями. Ця битва відбулась 8 вересня 1380 року на місці, котре носить назву «Куликове поле» (Тульська область). Російські полки, очолені великим володимирським і московським князем Дмитрієм Івановичем (прозваним після

битви Донським), проявивши чудеса героїзму і хоробрості, одержали блискучу перемогу над військами Мамай. Тут на полі бою руські люди усвідомили силу своєї політичної єдності. Куликовська битва мала величезне історичне значення в боротьбі російського народу, а потім і інших народів з монголотатарським гнітом, явилась початком звільнення Русі. Сильний удар, нанесений руськими військами Золотій Орді, пришвидшив її остаточний розпад. Важливим наслідком Куликовської битви було посилення ролі Москви в утворенні російської держави. Куликовська битва мала широкій міжнародний відгук. Слава про перемогу руських військ досягла слов'янських народів Балканського півострова, Візантії, Італії, Німеччини. Скрізь захоплювались стійкістю і мужністю руського народу, котрий наніс важкий удар завойовникам, що наводили жах на всю Європу. Оглядаючи багатовіковий шлях, пройдений Батьківщиною, ми з вдячністю згадуємо про ту героїчну боротьбу, яку вів наш народ проти іноземних загарбників.

СЛОВО ПРО СЛОВО ПЕРШОКУРСНИКАМ

КНИГА—КЛЮЧ ДО ЗНАНЬ

Слово книга сучасні слов'янські мови успадкували з мови праслов'янської, яка його запозичила з мов тюркських десь у першому тисячолітті до нашої ери. У тюрків та праслов'ян слово **книга** вживалось тільки в значенні «письмена, букви». У такому значенні слово **книга** могло вживатись у давньоруській мові східних слов'ян ще в X—XIII ст. Наприклад: «написано книгами елиньскими, и римскими и евреисскими» (Остр. ев., 1056—1057 pp.). Та з поширенням у східних слов'ян писемності вже з XI ст. слово **книга** починає вживатись ще й у значенні «рукопис у вигляді зброшурованих аркушів, на яких буквами передано якийсь текст; наприклад: «сподоби мя написати книгисн».

З 1564 року, коли в Росії й на Україні виникло й почало з легкої руки Івана Федорова розвиватись друкування, слово **книга** стало вживатись у таких значеннях:

1) друковане видання у вигляді зброшурованих і опрацьованих аркушів із якоюсь текстом; 2) великий художній чи науковий твір, надрукований окремим виданням; 3) зшиті в одній оправі аркуші паперу для якогось записів чи з якихось записами.

Така коротенька історія слова **книга**.

Ви, шановні першокурсники, переступили поріг вищої школи — університету з тим, щоб виконати заповіт В. І. Леніна — «учитесь, учитесь, учитесь!», щоб здобути потрібні знання й стати кваліфікованим спеціалістом, так потрібним нашій Батьків-

щині. Здобути потрібні знання допоможуть Вам на лекціях, практичних заняттях, у наукових гуртках вчені нашого університету та рекомендована для самостійної роботи література — підручники, наукові й художні твори, журнали та словники — загальномовні та фахові, термінологічні.

Отож, нижче ми й хочемо навести Вам народні прислів'я та думки видатних учених, письменників про вагу й значення книги в житті і народі, у кожній окремої людини. Ось деякі з них:

1. Книга — міст у світ знань: золото добувають із землі, а знання із книг; хто багато читає, той багато й знає; не на користь читати, коли тільки вершки хапати; книга — твій друг, без неї як без рук.

2. Книга — величезна сила. Тяга до неї в результаті революції дуже збільшиться (В. І. Ленін). Наука — в книгах і в особистій праці над придбанням знань із книг та життя (М. Чернишевський). Читання художніх творів — неоціненне джерело пізнання життя й законів боротьби (К. Маркс). Читати — це ще нічого не значить: що читати і як зрозуміти прочитане — ось у чім справа (К. Ушинський). Дві сили найуспішніше сприяють вихованню культурної людини: мистецтво і наука. Обидві ці сили об'єд-

нані в книзі (М. Горький). Книга втілює в собі всі знання про життя світу, всю історію зростання світового розуму, весь історичний труд і досвід народів землі — книга наймогутніше знаряддя дальшого розвитку духовних сил людства (М. Горький).

Слова — образи; словник — це всесвіт в алфавітному порядку. Власне кажучи, словник — це книга в найширшому значенні цього слова. Всі інші книги містяться в ній: суть лише в тому, щоб добувати їх із неї. (Вольтер).

Я сказав, що люблю словники. Я люблю їх не тільки за велику користь, яку вони приносять, але й за все те, що є в них прекрасного і величного. Так, так, прекрасного! Так, величного!

...Тут думки, радощі, гурди й жалі наших предків і наші власні, пам'ятники суспільного й особистого життя всіх тих, хто дихав священним повітрям — тим солодким, яким ми дихаємо тепер, у свою чергу; подумайте, кожному слову словника відповідає думка чи почуття, які були думками й почуттями багатьох людей; подумайте, що всі ці зібрані разом слова — справа плоті, крові й душі батьківщини й людства (А. Франс).

Отож, шановні друзі, щоб стати активним будівником комуністичного суспільства — за книгу, за науку, за опанування усіх тих знань, що їх протягом своєї історії виробило людство!

А. МОСКАЛЕНКО,
доцент.

ГУМОР

В МИРЕ ФИГУРНЫХ МЫСЛЕЙ

(Избранное из сочинений абитуриентов).

«Молодой организм Павла впитывает все новое, светлое».

«Так же Горький показывает становление рабочего парня в вожаки народных масс».

«Стихи Пушкина пережили его прах».

«Нилевна, выпрямляя свой

характер, пришла в лагерь революционеров».

«Наташе нужна деятельная любовь, поэтому она в отсутствие князя Андрея увлеклась Анатолием Курагиным».

«...а Тихон, хотя и остаётся с матерью, делается ро-

ботом, у которого нет ничего своего, даже мыслей».

«Пьеса «На дне» была стоном, вырвавшимся из грудной клетки Горького».

«Народ, не видя выхода из создавшегося положения, опускается на дно».

«Труд заставил человека встать на задние лапы».

ПОРАДИ ЛІКАРЯ

СТЕРЕЖІТЬСЯ КИШКОВИХ ІНФЕКЦІЙ

Влітку особливо зростає небезпека виникнення гострих шлункових захворювань.

До шлункових інфекцій належать дизентерія, черевний тиф, токсікоінфекція, холера та ін. Збудник кишкових інфекцій — мікроб потрапляє на харчові продукти, воду, овочі, фрукти і через рот людини в шлунок, де він живе і розмножується, викликаючи тяжке захворювання.

Нерідко можна бачити, як на ринку куштують непомиті ягоди, фрукти, овочі. Цього не можна допускати. Небезпечно вживати без теплової обробки молоко, молочні продукти, м'ясні напівфабрикати, особливо фарш. Зіпсовані продукти — це сприятливе середовище для розмноження хвороботворних мікробів. Молоко треба обов'язково кип'ятити, простоквашу, сир краще використовувати для страв, що піддаються термічній обробці. Фрукти і овочі перед вживанням необ-

хідно мити в проточній воді і обливати оропом.

Джерелом кишкових інфекцій може бути вода річок, озер. Тому некий'ячену воду з відкритих водойм не можна пити і використовувати для миття посуду, овочів і фруктів.

Важливим заходом профілактики кишкових інфекцій, є також знищення мух, які переносять інфекцію на продукти харчування і речі, які нас оточують. Якщо все ж таки сталось зараження, слід пам'ятати: захворювання починається з прихованого періоду, який триває від кількох годин до 7—20 днів. Потім людина відчуває слабкість, головний біль, зникає апетит. Характерною ознакою кишкового захворювання є підвищення температури, болю в черевній порожнині, часте і рідке випороження з домішками слизу та крові.

Останнім часом більшість кишкових захворювань про-

ходять у легкій формі. Хворі не завжди звернуться до лікаря, займаються самолікуванням. Безсистемне лікування призводить до хронічних кишкових інфекційних захворювань, з якими не легко боротись. Така людина стає небезпечною для оточуючих.

Ось чому, коли виникла підозра на гостре кишкове захворювання, слід негайно звернутись до лікаря. Тільки він може встановити правильний діагноз і призначити правильне лікування.

І. МЕЛЬШТЕЙН,
лікар.

Редактор М. ПЕТРОВ.

Ректорат, партком, місцевком, профком і колектив кафедри філософії виражають співчуття доценту Ватюку І. Г. з приводу тяжкої втрати — смерті матері Катерини Мойсейвни.

«Ва научные кадры», орган парткома, ректората, профкома и комитета комсомола Одесского государственного университета им. И. И. Мечникова. (На украинском языке).

ПИШІТЬ НАМ:

270000, Одеса-центр, вул. П. Великого, 2, держуніверситет, редакція газети «За наукові кадры».

ЗАХОДЬТЕ:

Одеса, вул. Радянської Армії, 24, кім. № 9.

ДЗВОНІТЬ:

телефони: міський 23-84-13, внутрішній 841 (з міста 206-841).